[2020] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ

ਪੱਪੂ ਦੇਓ ਯਾਦਵ

ਬਨਾਮ

ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2567)

17 ਸਤੰਬਰ, 2020

[ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988

ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ - 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ/ਟਾਈਪਿਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਪੀੜਤ ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ (ਸੱਜਾ ਉੱਪਰਲਾ ਅੰਗ ਕੱਟਣਾ) 89% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ - ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 45% ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਰੁ. 8000/- ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 50% ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। 14,25,400/- - ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੱਲ 50% ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। 7,77,600/- - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ 14,36,600 - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ - ਹੋਈ: ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ 45% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇੱਕ ਅੰਗ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਤਿਆਰ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅੰਨ੍ਹੇ ਗਣਿਤ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇੱਕ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ/ਟਾਈਪਿਸਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਂਹ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਵਾਨ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ 65% 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਦਾਅਵੇਦਾਰ 40% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਾ . 12,000/- ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 10,000/- - ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 19,65,600/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਥਾਂ 7,77,600/- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹੋਰ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਪੂ ਦੇਵ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਤ: 1.1 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਕਸਰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ ਜਾਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਖੋਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਦਮਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਣ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ. ਯੋਗ ਸਰੀਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਧੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ-ਚੋਣ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਖਮੀ ਪੀੜਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22][996- ਬੀ-ਡੀ]

1.2 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ" ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਸਦਮੇ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਥਾਂ), ਮੁਦਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਕੁਝ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਪ ਜੋ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 8][977- ਸੀ-ਡੀ]

ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ

(2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 421 : [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1178 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.1 ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ 20-ਸਾਲਾ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ (ਜਿਸ ਨੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਰਥਾਤ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ)। ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 89% ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰਫ 45% ਹੈ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀ,

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਟ ਦੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਭੀਰ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ ਹੇਅਰ ਡ੍ਰੈਸਰ, ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਿਸਟ ਵਰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, (ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਾਂਹ) ਆਮਦਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਥਾਈ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13][985- ਸੀ-ਐੱਫ]

2.2 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੜੀਅਲ ਜਾਂ ਮਾਇਨੇਪਿਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਟਾਈਪਿਸਟ/ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਹੱਦ 89% 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ 'ਅਨੁਪਾਤਕ' ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਕਰਕੇ 45% ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਤਰਕਹੀਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਗ (ਇੱਕ ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ) ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਤਿਆਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅੰਨ੍ਹੇ ਗਣਿਤ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ 89% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਉਹ ਜਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਲਿੰਗ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ (ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 45% ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ 65% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20][995- ਏ-ਡੀ]

ਨੀਰੂਪਮ ਮੋਹਨ ਮਾਥੁਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (2013) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 15 : [2013] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 15; ਜਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਸਾਬਿਰ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 252 : [2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 460; ਐਂਥਨੀ ਉਰਫ ਐਂਥਨੀ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੇ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 493; ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 343 : [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 179; ਨਾਗਰਾਜੱਪਾ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2011) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 323: [2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 70; ਸਈਅਦ ਸਾਦਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 735; ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 254 : [2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 857; ਮੋਹਨ ਸੋਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਤੋਮਰ (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 267 : [2012] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 921; ਸੰਦੀਪ ਖੰਡੂਜਾ ਬਨਾਮ ਅਤੁਲ ਡਾਂਡੇ (2017) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 351 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ (ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, @ 40%। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 860 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੰਗ ਰੀਡਿੰਗ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਿਤ ਪੀੜਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 12 ਅਤੇ 7] ਜਗਦੀਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 571 : [2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 20; ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2019) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 217 : [2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 986; ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2012) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 274 : [2012] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 414; ਕਾਜਲ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 413 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 860; ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਭੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਮਾਨਨੱਪਾ ਲਮਜ਼ਾਨੇ

4. ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ। ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਾਈਪਿਸਟ/ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ ਵਜੋਂ, ` 12,000/- ਕਮਾਉਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ` 8,000/- ਪ੍ਰਤੀ. ਮਹੀਨਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਏ.ਵਾਈ 2011-2012 ਲਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ 1,60,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਲੇਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ (ਜੋ ਕਿ ` 8,500/- ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਲਈ ਸਮਕਾਲੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅੰਕੜਾ ` 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। 40% 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 14,000 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ (65% ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ` 19,65,600/- (ਅਰਥਾਤ, ` 14,000/- × 12 × 65% × 18) ਜਾਂ 19 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ। [ਪਰਾ 21] [996- ਏ]

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ, ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਲਾਜ), ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 19,65,600/- ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 7,77,600/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 23][996- ਡੀ-ਐੱਫ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 860 ਪੈਰਾ 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2018] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 11 ਪੈਰਾ 4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1178 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 20 ਪੈਰਾ 9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪੱਪੂ ਦੇਵ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

[2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 986 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2012] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 414 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 413 ਪੈਰਾ 11 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2013] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 15 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 460 ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 179 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 70 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 735 ਪੈਰਾ 17 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 857 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2012] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 921 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
2017 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 351 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2567।

ਐਮ.ਏ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13.09.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਐਪ. 117/2018।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਾ ਕੇ. ਰਾਜਵੰਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ. ਇੰਦਰਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਕਾਮਰਾ, ਏ.ਕੇ. ਡੇ, ਪ੍ਰਮੀਤ ਸਕਸੈਨਾ, ਜ਼ਾਹਿਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੰਨਿਆ ਡੇ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। 18.05.2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਪੁੜ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ 1.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਪਿੰਡ ਸਾਦਿਕਪੁਰ, ਪੀ.ਐਸ - ਹਾਫਿਜ਼ਪੁਰ, ਹਾਪੁੜ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ (ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ) ਨੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੱਸ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਗੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਬੱਸ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਉਸ 'ਚ ਕਰੰਟ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਖਾਨ ਦੇ ਰੇਹਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਮਜ਼ ਟਰਾਮਾ ਸੈਂਟਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਲਕ, ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੰਗਤਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -I/9 ਮਿਤੀ 01.04.2014, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਡਿਤ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਉੱਪਰਲੇ ਅੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 89% ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਥਿਤੀ "ਗੈਰ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ, ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।" ਹਾਦਸੇ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫਆਈਆਰ) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 57/12), ਕੇਸ 255/12, ਹਾਜ਼ੀਫਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਹਾਪੁੜ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 279 ਅਤੇ 338 ਦੇ ਤਹਿਤ, 1860।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਣਵਿਆਹਿਆ, ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ/ਟਾਈਪਿਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 12,000 ਦੀ ਰਕਮ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਅਤੇ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ") ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 12% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 50 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, (ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ), ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ), ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਬੀਮਾਕਰਤਾ)। ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ") ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ:

1.	ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	11,000
2	ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	30,000
3.	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	30,000
4.	ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ/ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	11,66,400
5.	ਸੁੱਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦੀ ਘਾਟ	15,000
6.	ਵਿਗਾੜ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	25,000
7.	ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	48,000
8.	ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ	1,00,000
9.	ਕੁੱਲ	14,25,4000

3. ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 8000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 50% ਜੋੜਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ 20 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 18 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰਕ

ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 45% ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ (ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ), ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 50% ਜੋੜ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ, ਅਤੇ 7,77,600 (8000) ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। x 12 x 45% x 18)। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜ, ਖੁਰਾਕ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ 14,36,600 ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 9% ਸਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ3 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ 4 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜਗਦੀਸ਼ 5 ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਵਧਣਗੇ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦਾ 40% ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਸਾਲ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਡੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਮੰਨੱਪਾ-ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਐਨਆਰ.6 ਦੇ ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ" ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੱਟ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 'ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ 11,66,400/- (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ) ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 7,77,600/- 8000/ ਦੀ ਗਲਤ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। -। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 12,000/- ਰੁਪਏ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ 8,000/- ਰੁਪਏ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 2012 ਵਿੱਚ, 12,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ

ਕਰਨ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ 45% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ 100% ਸੀ।

5. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਜਿਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ, 90% ਤੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ 45% ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਲਗਭਗ 300/- ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ), ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 12,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾਇਆ। ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੇ ਇਪਸੋ ਫੈਕਟੋ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹੋਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਇੱਕ, ਕੀ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋ, ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ। ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਗਦੀਸ਼ 9 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅਨੰਤ 10 ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਈਡਿੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੱਤ

ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਿਤ ਪੀੜਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ" ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਸਦਮੇ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਥਾਂ), ਮੁਦਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਕੁਝ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਪ ਜੋ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ 12 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

“14. ਸਾਨੂੰ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਸੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਹੀ ਲਓ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ/ਆਮਦਨੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਹੇਗੀ।

15. ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਮੀਰ ਅਤੇ

ਗਰੀਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਮੀਰਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਆਮਦਨ / ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

16. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ/ਸਾਜ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਗੱਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੌਥੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਵੇਗੀ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਾਸਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮੌਸਮੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉੱਚ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਾਅਦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦਰਜ਼ੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਆਮ ਹੁਨਰਮੰਦ ਅਤੇ ਅਕੁਸ਼ਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਈ, ਲੁਹਾਰ, ਮੋਚੀ, ਮਿਸਤਰੀ ਆਦਿ।

18. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 24 ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਜਰਤ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

9. ਜਗਦੀਸ਼ 13 ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ, ਇੱਕ ਤਰਖਾਣ, ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਤਫਾਕਨ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸੇਠੀ14 ਜੱਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ)। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਕਿ:

"**13**. ਪ੍ਰਦੀਪ ਸੇਠੀ [ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸੇਠੀ, (2017) 16 ਐਸਸੀਸੀ 680] ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ 40% ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 2400 ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੱਥੀਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ - ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ - ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ. ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਮਾਪਦੰਡ ਇੰਨੇ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਯਥਾਰਥਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਡੋਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੱਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵੱਲ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਜਾਂ ਟਾਇਲਟ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, 90% ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਹੈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 18 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 18,14,400 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਦ, ਤਕਲੀਫ਼ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (98,908 ਰੁਪਏ); ਵਾਧੂ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ (25,000 ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ (1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 25,38,308 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ. ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਅੱਜ ਤੋਂ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

10. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ 15 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪੀੜਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਹੈਮੀਪਲੇਜੀਆ 16 ਲਈ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ); ਉਸਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 75% ਸੀ, ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

“**5.2**. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 10,000 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ।

5.1 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ.

5.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 50% @ 50% ਦੇ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 15,000 ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

5.4 ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 23 ਸਾਲ ਸੀ। 18 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 15,000 ਰੁਪਏ × 12 × 18 = 32,40,000 ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

********** ********** **********

5.7 ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2012) 12 ਐਸਸੀਸੀ 274 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"10. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ ਪਰ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਉਹ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗਣਿਤਿਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਟੀਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ "ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

********** ********** **********

5.9 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦਾ 100% ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 32,40,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਪੈਰਾਪਲਜੀਆ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਕਾਜਲ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ, 18 ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ:

“14. ਕਨਕੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲਾ ਦੇਵੀ [ਕਾਨਕੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲਾ ਦੇਵੀ, (1979) 4 ਐਸਸੀਸੀ 365 : 1979 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ) 996 : 1980 ਏ.ਸੀ.ਜੇ 55] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 366, ਪੈਰਾ 2)

"2. ... ਕੁਆਂਟਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਉਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਠੋਰਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ”

15. ਆਰ.ਡੀ. ਹਟੰਗੜੀ ਬਨਾਮ ਪੈਸਟ ਕੰਟਰੋਲ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ [ਆਰ.ਡੀ. ਹਟੰਗੜੀ ਬਨਾਮ ਪੈਸਟ ਕੰਟਰੋਲ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ, (1995) 1 ਐਸਸੀਸੀ 551 : 1995 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 250], ਸੱਟ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 556, ਪੈਰਾ 9)

"9. ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪੀੜਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ

ਹਨ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸਾਨ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗਣਿਤਿਕ ਗਣਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦੋ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: (i) ਡਾਕਟਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ; (ii) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਲਾਭ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ; (iii) ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: (i) ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਦਮੇ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਝੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ; (ii) ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਚੱਲਣ, ਦੌੜਨ ਜਾਂ ਬੈਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; (iii) ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; (iv) ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਕਠਿਨਾਈ, ਬੇਆਰਾਮੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ।"

16. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ [ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ, (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 343 : (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ) 164 : (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ) 1161] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਿਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀਪੀ. 348, ਪੈਰਾ 6)

“6. ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ: ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨ)

(i) ਇਲਾਜ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ, ਦਵਾਈਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ, ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ।

(ii) ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭ) ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(ਏ) ਇਲਾਜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ;

(ਬੀ) ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ।

(iii) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ। ਗੈਰ-ਮਾਇਕ ਨੁਕਸਾਨ (ਆਮ ਨੁਕਸਾਨ)

(iv) ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਰਦ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸਦਮੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ।

(v) ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ)।

(vi) ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਆਮ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਦਾ ਛੋਟਾ ਹੋਣਾ)।
ਰੁਟੀਨ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਲੇਖਾਂ (i), (ii) (ਏ) ਅਤੇ (iv) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਟ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਰਲੇਖ (ii)(ਬੀ), ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
(iii), (v) ਅਤੇ (vi) ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ) ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਉਮੀਦ।"
17. ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ [ਕੇ. ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2012) 12 ਐਸਸੀਸੀ 274 : (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ.) 279 : (2013) 4 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ) 638], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 276) , ਪੈਰਾ 2)
"2. ... ਦਿਲ ਦੀ ਪੀੜ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 168 (ਸੰਖੇਪ "ਐਕਟ" ਲਈ) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ "ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ" ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੋਨਾਂਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਪਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

********** ********** **********

ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

20. ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਲੜਕੀ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਸੀ, ਸਿਰਫ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਮਦਨ ਸੀ। ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਭਵਿੱਖੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਟਿਆਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ 15,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ 15,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤ 4846 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਮੇਜਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 40% ਜੋੜ ਕੇ, ਇਹ 6784.40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਯਾਨੀ 81,412.80 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। 18 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਹ 14,65,430.40 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 14,66,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ (ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ 40% (ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਭਾਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

13. ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ 20-ਸਾਲਾ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ (ਜਿਸ ਨੇ 12 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਰਥਾਤ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ)। ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 89% ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਸਮਰਥਤਾ ਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰਫ 45% ਹੈ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਟ ਦੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਭੀਰ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ ਹੇਅਰ ਡ੍ਰੈਸਰ, ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਿਸਟ ਵਰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, (ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਾਂਹ) ਆਮਦਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਥਾਈ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਨੀਰੂਪਮ ਮੋਹਨ ਮਾਥੁਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦੀ ਸੱਟ ਦਾ 70% ਬਾਂਹ ਕੱਟਣ ਲਈ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ; ਉਹ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੋਲਡਰ ਸੀ,32 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 3000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ (ਜਿਸ ਨੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 70% ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਕਮੈਨਜ਼ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੋਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:

"12. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅੰਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ, ਫਰਿੱਜ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਡੈਸਕ ਨੌਕਰੀ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੀਐਸਸੀ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ ਨਾਲੋਂ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

13. ਚੱਲ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ 70% ਤੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 6, 04,800 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਯਾਨੀ ਜਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਸਾਬਿਰ 20 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਸੱਟ ਲੱਗੀ, ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ) ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁੱਟ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ)। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ 30% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 55% ਹੋਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"... ਇਸ ਸੱਟ ਕਾਰਨ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ, ਗੁੱਟ ਅਤੇ ਕੂਹਣੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ

ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪਸ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਹਿਊਮਰਸ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਹੁੰਆਂ ਨਾਲ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 55% ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੇ ਪੈਂਡੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ 10 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਰਹੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਚਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ, ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 30% ਅਤੇ 55% 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ 55% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਚਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।,

******* ******* *******

16. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ [(2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 343 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰਥਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਲਗਭਗ 100% ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਕਾਰਨ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ 100% ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ 54,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ [(2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 121 : (2009) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ.) 770 : (2009) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 1002] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ , ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ 54,000 ਰੁਪਏ × 16 = 8,64,000 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ।"

16. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਐਂਥਨੀ ਉਰਫ ਐਂਥਨੀ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੇ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ.21 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੇਂਟਰ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ 22 ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜੱਪਾ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ 23 ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੱਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 25% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਸ ਯਾਤਰੀ (ਜੋ 9000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੇ 75% ਅਤੇ 37.5% ਸੀ। ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ 24 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲੇ ਅੰਗ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ 22-23% ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ 68% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੱਟ ਦਾ 25% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਾਹਜਤਾ 75% ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

"9. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦਾ 75% ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦਾ 37.5% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ 25% 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਮੀ ਲਈ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਂਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਜੇਕਰ 75% ਸਰੀਰਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਮ ਕਿੱਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। , ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ 75% ਸਥਾਈ ਸਰੀਰਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 5,500/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 14 ਦੇ ਗੁਣਕ ਦੇ ਨਾਲ। 6,93,000/-।"

17. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਈਅਦ ਸਾਦਿਕ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ 25, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਜਿਸਦੀ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਕੱਟਣੀ ਪਈ, ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ 65% ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"**7**. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਲ ਸੇਲ ਮਾਰਕੀਟ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਚੂਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਕਾਰਟ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ 100% ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਲੱਤ। ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਕਸਰ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ 85% 'ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, 3500/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ'ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਅਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

18. ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ 26 ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਮਕੈਨੀਕਲ) ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ; ਉਸਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਜਰੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਬਣੀ ਰਹੀ; ਉਸ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 70% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਸੋਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਤੋਮਰ27 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਲੱਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"**8**. ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ 50% ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਵਿਚ ਸਨ। ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਐਕਟ, 1923. ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਪੰਗਤਾ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਸੱਟ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਲਓ ਜੋ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਖੁਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਈਕਲ ਰਿਕਸ਼ਾ ਦਾ ਚਾਲਕ, ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ-ਰਿਕਸ਼ਾ-ਚਾਲਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੜਕ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਡੈਸਕ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲੱਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਗ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ) ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਜੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਲੱਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ/ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇ. ਜਨਾਰਦਨ ਕੇਸ [(2008) 8 ਐਸਸੀਸੀ 518 : (2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਅਤੇ ਐਸ) 733], ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਂਕਰ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 100% ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਟੈਂਕਰ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਗੋਡੇ ਤੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇ. ਜਨਾਰਦਨ [(2008) 8 ਐਸਸੀਸੀ 518 : (2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਅਤੇ ਐਸ) 733] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦੇਵ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਸਬਤਾ [(1976) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।) 1 ਐਸਸੀਸੀ 289 : 1976 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਅਤੇ ਐਸ) 52] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਖਾਣ ਜਿਸਦੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਕੂਹਣੀ ਤੋਂ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ.

******** ******** ********

13. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਠੋਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੀੜਤ ਆਪਣੀ ਕਿੱਤਾ ਬਦਲ ਕੇ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ) ਐਕਟ, 1995) ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬਦਲ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। .

14. ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 100% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ 90% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 3,56,400 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 30,000 ਅਤੇ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 4,01,400 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ

ਵਿਆਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

19. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ, ਸੰਦੀਪ ਖੰਡੂਜਾ ਬਨਾਮ ਅਤੁਲ ਡਾਂਡੇ28 ਨੇ ਵੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 30 ਸਾਲ ਸੀ, ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋ ਗਈ; ਉਸ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ, ਸੌਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਆਦਿ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ 70% ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ, ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ:

"**9**. ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅਕਸਰ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅੰਗ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪੰਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਹੇਠਲੇ ਅੰਗ ਦੇ 45% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 45% ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅੰਗ (ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ) ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਅੰਗ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ 60% ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੀ 80% ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ 140% ਹੈ (ਜੋ ਕਿ 80% ਅਤੇ 60% ਹੈ)। ਜੇਕਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕੁੱਲ ਜੋੜ 100% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

10. ਜਿੱਥੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ

ਅਪੰਗਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹੱਦ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ 45% ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਗੇ ਕਿ ਇੱਥੇ 45% ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ (ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ 70% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।··· ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਮਾਈ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਗੁਣਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯਾਦਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ [2010 (10) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 341]:

"**9**. ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੀ। ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਝੱਲਿਆ ਸੀ।

10. ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਲਈ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਗੁਆਚੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਾਈ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਆਧਾਰ - ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੋਡ ਹੈ - ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਗੁਣਕ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲਾ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਬਨਾਮ ਸੁਸਾਮਾ ਥਾਮਸ (1994) 2 ਐਸਸੀਸੀ 176 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 18 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲ ਸੀ।

ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 10,000, ਭਾਵ 1,20,000 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, 17 ਦਾ ਗੁਣਕ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ 70% ਹੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 14,28,000 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਨੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ 70,000 ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 14,28,000 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਲਈ, ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ ਨੇ 30,000 ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,30,000 ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

20. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਮਾਇਨੇਪਿਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਟਾਈਪਿਸਟ/ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਹੱਦ 89% 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ 'ਅਨੁਪਾਤਕ' ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਕਰਕੇ 45% ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਤਰਕਹੀਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਕੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਗ (ਇੱਕ ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ) ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਤਿਆਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅੰਨ੍ਹੇ ਗਣਿਤ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ 89% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਉਹ ਜਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਲਿੰਗ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ (ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 45% ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ 65% ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ। ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਾਈਪਿਸਟ/ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ ਵਜੋਂ, 12,000/- ਕਮਾਉਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ 8,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਘਟਾ ਕੇ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਏ.ਵਾਈ 2011-2012 ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ 1,60,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਲੇਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਮਾਈ 8,000/- ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ (ਜੋ ਕਿ 8,500/- ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਲਈ ਸਮਕਾਲੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲ ਅੰਕੜਾ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। 40%30 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 14,000 ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ (65% ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) 19,65,600/- (ਅਰਥਾਤ, 14,000/- x 12 x 65% x 18) ਜਾਂ ਰੁਪਏ 19,65,65/- ਹੋਵੇਗਾ। ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ ਸਿਰਫ਼.

22. ਵਿਛੋੜੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਕਸਰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ ਜਾਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਖੋਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਦਮਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਣ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ. ਯੋਗ ਸਰੀਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਧੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ-ਚੋਣ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਖਮੀ ਪੀੜਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

23. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਿਰਲੇਖਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ, ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ) ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ। ਇਲਾਜ), ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; 19,65,600/- ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 7,77,600/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

24. ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ; ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਨਿਰਣਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE